

Vastustaja vai kilpakumppani?

Ringeten Reilu Peli -periaatteet

12.11.2011

Suomen Ringeteliitto

Sisällysluettelo

Mitä on Reilu Peli?

Reilun Pelin -periaatteet

- 1. Kunnioitetaan ringetteä pelinä**
- 2. Kunnioitetaan toinen toisiamme seuratoiminnassa**
- 3. Arvostetaan lasten ja nuorten kasvua**
- 4. Edistetään terveyttä ja turvallisuutta**
- 5. Seuralla on selkeät toimintatavat ja seuran viestintä on avointa**
- 6. Tehdään ympäristöä säästäviä valintoja**

Mitä on Reilu Peli?

Ringette on suurenmoinen peli. Se tarjoaa parhaimmillaan mukana oleville ympäristön, jossa opitaan voittamaan ja häviämään sekä samalla arvokkaita elämän taitoja. Reiluus on yksi taito, jota ringeten pelaaminen kasvattaa harrastajassaan liikunnallisten ja ringetetaitojen ohella. Tämän taidon oppimisesta on hyötyä myös muualla elämässä.

Ringeten Reilu Peli -periaatteet ovat arvoja, jotka ovat ringeten lajikulttuurin päämäärä ja ihanne. Arvot ovat toimintaa käytännössä, ei juhlallisia sanoja paperilla. Ne näkyvät teoissa ja tavassa, jolla ringetteä pelataan, valmennetaan, tuomitaan, kannustetaan katsomosta tai luodaan pelaamisen edellytyksiä johtamisratkaisulla ja valinnoilla seuran arjessa.

Jokainen Reiluun Peliin sitoutuva ringetteihminen vaikuttaa omilla tavoillaan siihen millaisen ringetekulttuurin hän siirtää tuleville pelaajille, valmentajille, seuraihmisille, erotuomareille ja vanhemmille sekä katsojille.

Yli puolet lapsista ja nuorista on mukana urheiluseuratoiminnassa. Se mitä tapahtuu seurojen harjoituksissa ja otteluissa koskettaa nuorison suurta osaa. Ringetellä on siis merkittävä rooli kasvattajana ja esimerkkinä olemisessa.

Ringeten Reilu Peli -periaatteiden laatimisesta vastasi Suomen Ringeteliiton liittohallitus ja se hyväksyttiin 12.11.2011 Ringeteliiton syyskokouksessa. Ringeten Reilu Peli -periaatteet pohjautuu koko urheiluväen yhteiseen Suomen Liikunnan ja Urheilun johdolla laadittuun ”Tietoisemmin, vastuullisemmin, kestävämmiin SLU-yhteisön Reilun Pelin ihanteet ja tavoitteet” -periaatteisiin.

Suosittellemme, että ringeten Reilu Peli -periaatteet käsitellään seuran hallituksessa, jaostossa tms. ringeten päättävässä elimessä. Seurassa sovitaan, mitä toimenpiteitä Reilun pelin toteutuminen vaatii seurassa ja miten siitä kerrotaan jäsenistölle sekä miten periaatteita edistetään seurassa. Seuran hallitus voi myös luoda yhdessä jäsenistön kanssa seuran omat Reilun pelin -periaatteet.

Reiluun Peliin liittyvistä asioista voi jatkossakin lähettää palautetta Suomen Ringeteliiton nettisivuilta löytyvällä lomakkeella.

Asiasta voi kertoa halutessaan nimettömästi.

1. Kunnioitetaan ringetteä pelinä

Reilu Peli on pieniä tekoja, kuten rohkaiseva huuto katsomosta, riehakas onnittelu onnistumisen hetkellä, anteeksipyyntö virheestä. Mutta se on myös tönimättä jäänyt tönäisy, sanomatta jäänyt erotuomarin haukkuminen. Se on pelaajan väärän kontaktin korvaaminen erinomaisella luistelutaidolla vaikka väsymys painaa. Se on valmentajan itsehillintää vaikeallakin hetkellä.

Pelin kunnioittaminen on fyysistä ja psyykkistä väkivallattomuutta. Se on vastustajajoukkueen, sääntöjen ja tuomareiden kunnioittamista.

Reilusta Pelistä on hyötyä. Se takaa pelin laadun. Jokaisella pelaajalla on siis vastuu pelin hyvästä laadusta. Pelitilanteiden sääntöjen vastaiset ratkaisuyritykset viestivät myös pelitaitojen puutteesta ja niiden takaa on löydettävissä muutakin epäurheilijamaista käytöstä.

Pelissä tunteet, kuten ilo, pettymys ja jännitys, ovat vahvasti esillä niin pelaajilla, valmentajilla kuin katsojillakin. Myös tunteet ovat taitoa ja niiden hallitseminen ovat harjoiteltavissa samoin kuin mitkä tahansa muut kyvyt.

Pelitapahtumassa pätevät samat hyvät käytöstavat

Vastustajajoukkueen ja erotuomareiden huomiointi ennen peliä toivottamalla heidät tervetulleeksi ja kertomalla heille varatut tilat ja pelijärjestelyihin liittyvät muut asiat, ovat hyvä lähtökohta pelitapahtumalle. Pelin jälkeen rehdit kättelyt kentällä pelaajien ja erotuomareiden kesken sekä vaihtoaitiossa joukkueen toimihenkilöiden kesken kuuluvat pelietikettiin.

Käyttäytyminen katsomossa, vaihtoaitiossa, pelikentällä, toimitsija-aitiossa ja muissa jäähallin tiloissa on toista kunnioittavaa sekä vastustajaa, tuomaria, toista katsojaa että myös omaa joukkuetta kohtaan. Vaikka kysymys on pelistä, ei voittamisen taktiikkaan kuulu asiaton käytös kuten vastustajalle irvailu ja haistattelu. Pelitapahtumassa pätevät samat hyvät käytöstavat kuin muuallakin elämässä.

Eräissä ringettepeleissä tapahtuneita tilanteita

SM-tason pelaaja oli menossa vaihtoon ja huusi samalla vastustajajoukkueen valmentajalle ”Tiedätsä, että sulla on ihan paska joukkue”.

Käyttäytyminen katsomossa on välillä ihmeteltävää. Eräissä pelissä sain kuulla isoääniseltä äidiltä huutoja, jotka ainakin minua nolostuttivat esim. ”raadot pois kentältä”, kun vastapuolen pelaaja kaatui jäähän. Samainen äiti hurrasi oman joukkueensa tyttöä hienosta hattutempusta, kun hän sai kolmannen jäähyn.”

”Valmentaja ei tuomarin ratkaisua tuntunut hyväksyvän vaan valitti tuomarille koko ajan ja pelin lopuksi tuli vielä haukkumaan meidät, että me hakkaamme ja pelaamme ”sikkaa”.

”Pelin loputtua kaksi viimeiseksi kopistamme lähtenyttä tyttöämme kertoivat, että vastustajajoukkueen huoltaja käveli heidän ohitseensa ja tönäisi heitä päin seinää. Tästä meillä on vain tyttöjen sana, valitettavasti kukaan aikuinen ei tapahtunutta nähnyt.”

Joukkueen valmentaja antoi pelin jälkeen pukukopissa syyllistävää palautetta pienille tytöille raivopäisesti huutamalla, niin että huuto kuului käytävälle saakka.

Sääntöjen kunnioittaminen

Ensisijaisesti vastuu sääntöjen noudattamisesta on joukkueen jäsenillä (pelaajilla, valmentajilla ja toimihenkilöillä). Erotuomarin tehtävä on siis valvoa sääntöjen noudattamista. Tahallinen rike on yhteisten sovittujen sääntöjen noudattamatta jättämistä ja näin pelin henkeä loukkaavaa epäurheilijamaista käytöstä. Peliä kunnioittava valmentaja ei käske pelaajia rikkomaan sääntöjä eikä peliä kunnioittava pelaaja riko tahallisesti sääntöjä. Sääntöjä ei koskaan pystytä aukottomasti kirjaamaan, mutta hyvä valmentaja ymmärtää myös sääntöjen hengen ja toimii sen mukaisesti.

Erään ringettejoukkueen toimihenkilön kertomaa.

”Valmentajan käyttäytyminen tuomaria kohtaan oli täysin käsittämätöntä. Kiro sanat sinkoivat sinne tänne lasten edessä ja hän paukutti vaihtoluukkua todella kovaa mielenosoituksellisesti. Kaiken huipuksi hän käski pelaajiaan hakkaamaan vastustajiaan mailalla pariinkin otteeseen.”

Erotuomareille taataan työrauha

Erotuomari valvoo parhaalla mahdollisella tavalla ringeten kilpailu- ja pelisääntöjen noudattamista. Ottelutapahtumassa mukana olevien (pelaajien, valmentajien, joukkueen toimihenkilöiden, toimitsijoiden ja katsojien) tulee antaa erotuomarille työskentelyrauha.

Erotuomarille huutelu tai muu epäasiallinen käytös eivät kuulu ringetteen missään muodossa, vaikka siitä on tullut yksi urheiluun liittyvä epäterve lieveilmiö. Tällainen asiaton käytös on erotuomarin kiusaamista ja häirintää.

Erään ringettetuomarin kertomaa

Erään pelin jälkeen ottelun tuomari sai tuntemattomasta numerosta tekstiviestin: ”Sä olet ihan paska tuomari, koeta elää ittes kanssa!”

Tarvittaessa erotuomarilla on oikeus keskeyttää peli, jos ottelutapahtumaa häiritään. Järjestävä seura on vastuussa siitä, että yleinen järjestys katsomossa ja ottelupaikalla säilyy pelin aikana ja sen päätyttyä.

Ringetessä kuten muissakin palloilulajeissa on pulaa erotuomareista. Erotuomarimäärän kasvattamiseksi moni seura on tehnyt hyvää työtä mm. innostamalla nuoria pelaajia tuomaroimaan. Liian usein nuoren erotuomariura loppuu pelistä saatuihin asiattomiin arvosteluihin.

Vastaavasti erotuomarin pitää kunnioittaa pelaajien ja valmentajien työskentelyä ja toimia ehdottoman puolueettomasti.

2. Kunnioitetaan toinen toisiamme seuratoiminnassa

Kaiken ringettetoiminnan lähtökohtana on yksilön kunnioittaminen ja arvostaminen. Ringeten seuratoiminnassa ei hyväksytä kiusaamista, syrjintää tai häirintää. Jokaisen toiminnassa mukana olevan on vältettävä muihin kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä.

Seuratoiminnan vastuuhenkilöt (seuran puheenjohtaja, joukkueenjohtaja, valmentaja) huolehtivat käytettävissään olevin keinoin, että epäasiallista käyttäytymistä ei esiinny seuratoiminnassa. Vastuu tästä on viime kädessä seuran hallituksella. Kaikkien seurassa mukana olevien toimijoiden odotetaan häirintää tai epäasiallista kohtelua havaitessaan ottavan sen puheeksi.

Tilanteita ratkotaan hyvässä hengessä

Ringeten seuratoiminnassa on paljon erilaisia rooleja ja niihin liittyviä tehtäviä (valmentaja, vanhempi, pelaaja jne.). Näissä rooleissa on mukana erilaisia ihmisiä, jotka katsovat asioita eri näkökulmista omasta roolistaan käsin ja omalla persoonallisella tavallaan.

Seuratoiminnan arjessa tulee välillä kiperiä valinta- ja ristiriitatilanteita ratkaistavaksi. Kun on kysymys joukkueurheilusta niin valinnat ja päätökset vaikuttavat ja koskettavat yksilön lisäksi myös joukkuetta. Näitä joskus tunteita ja voimakkaita mielipiteitä herättäviä asioita ratkotaan seurassa hyvässä hengessä ilman, että ne johtavat epäasialliseen käyttäytymiseen. Ratkaisuihin pyritään pääsemään, avoimesti kaikkia osapuolia kuullen, niin, että kaikki voivat sitoutua yhdessä sovittuihin asioihin.

Ennen kauden alkua laaditut joukkueiden vanhempien ja lasten pelisäännöt sekä seuran sisäiset pelisäännöt auttavat usein ennaltaehkäisevästi ratkaisemaan näitä ongelmia ja takaavat kaikkien oikeudenmukaisen kohtelun.

Joukkueessa ei sallita kiusaamista

Ringettejoukkueessa voi esiintyä kiusaamista niin kuin missä tahansa ryhmässä. **On tärkeää, että kiusaamisesta keskustellaan joukkueessa, jotta kiusaamista pystytään ennaltaehkäisemään.** Kiusaaminen on hyvä ottaa puheeksi pelisääntökeskusteluissa.

Jotta kiusaamiseen voidaan puuttua tehokkaasti, pelaajilla tulisi olla riittävästi mahdollisuuksia tuoda kokemaansa tai näkemäänsä kiusaamista aikuisten tietoon. Sekä aikuisten että pelaajien tulee tietää, miten he menettelevät havaitessaan kiusaamista, miten kiusaamistilanteet käsitellään ja mitä kiusaamisesta seuraa.

Kiusaamista esiintyy erilaisissa muodoissa. Valitettavan usein se on hiljaista, henkistä väkivaltaa kuten ryhmästä pois sulkemista, manipulointia oman edun saavuttamiseksi ja selän takana pahaa puhumista ja tekemistä. Sen uusia muotoja ovat netti- ja mobiilikiusaaminen. Syrjintää voi esiintyä myös pelitilanteissa esim. ei syötetä tietylle pelaajalle.

Joukkueurheilulle tyypillistä on, että joukkueet muodostuvat usein kausittain uudestaan ja kesken kaudenkin tulee uusia pelaajia mukaan joukkueeseen. Uuden joukkueen ryhmäytymiseen kannattaa käyttää aikaa ja uuden tulokkaan ottaminen osaksi yhteisöä vaatii huomiointia.

Tunnistetaan sosiaalisessa mediassa avoimuuden rajat

Sosiaalisen median hyödyntäminen on parhaimmillaan ringeten kehittämistä ja edistämistä. Sen avulla voidaan mm. jakaa avoimesti kaikkien käyttöön ringettetietoa ja kuvia, markkinoida lajia ja lisätä ringeten yhteisöllisyyttä ja ystävyyttä.

Vuorovaikutus ja keskustelu ovat sosiaalisen median keskeisiä elementtejä ja siihen pätevät samat lait ja käytöstavat kuin muuallakin yhteiskunnassa. Jokainen tekstin, kuvan tai videon julkaisija on itse vastuussa tuottamastaan materiaalista. On hyvä tunnistaa avoimuuden rajat ja harkita mitä sisältöä voi julkisella paikalla julkaista. Internetillä on laaja näkyvyys ja kerran julkaistu säilyy siellä pysyvästi.

Sosiaalisessa mediassa edustetaan ringetteä ja seuraa positiivisesti Reilun Pelin mukaisesti sekä vaalitaan muiden ihmisten yksityisyyden suojaa!

Sukupuolista häirintää ei sallita missään muodossa

Valmentautuminen ja kilpaileminen vaatii psyykkistä, sosiaalista ja emotionaalistakin suhdetta urheilijan ja valmentajan sekä muiden tukihenkilöiden välille. Koskettaminen, halaaminen jne. kuuluvat oleellisena osana urheilutoimintaan.

Valmentajan suhde nuoreen urheilijaan on aina valtasuhde. Aikuisen tulee pidättäytyä flirtistä, sukupuolisuuteen kohdistuvista kommentteista ja koskettelusta, jotka eivät ole hyvien käytöstapojen mukaisia.

Täysi-ikäisen sukupuolisuhte alle 16-vuotiaaseen on kielletty, eikä seurustelusuhteita joukkueen jäsenten välillä suositella muutenkaan.

Siihen mitä on sukupuolinen ja seksuaalinen häirintä, ei ole yksiselitteistä vastausta. Lähtökohtana on kuitenkin aina se, että häirinnän kohteen oma kokemus on tärkeä.

Valmentaja ja urheilijan välillä olevan henkilökohtaisen viestinnän tulee liittyä valmentamiseen ja joukkueeseen. Valmentajan on hyvä harkita kuinka usein, millä tavoin ja millä viestintävälineillä hänen on sopivaa olla yhteydessä urheilijaan.

Voiko valmentaja olla urheilijan henkilökohtainen facebook -kaveri?

Voiko valmentaja pyytää pelaajaa leffaan?

Kaikissa valmennus- ja pelitilanteissa aikuinen käyttäytyy hienotunteisesti ja kunnioittavasti pelaajaa ja hänen käyttämiään tiloja kohtaan, joita ovat esim. pukuhuoneet ja hotellihuoneet. Joukkueessa on hyvä sopia milloin ja ketkä voivat olla näissä tiloissa.

Aikuiseen voi kohdistua myös idolirakastumista. Aikuisen tulee tietää vastuunsa myös siinä tilanteessa, kun nuori urheilija ihastuu valta-asemassa olevaan aikuiseen – valmentajaan jne. Aikuinen ei saa vastata nuoren urheilijan tunteisiin ja hänen tulee asettaa ystävällisesti rajat nuoren käyttäytymiselle, vaikka nuoren urheilijan ihailu tuntuisikin mukavalta.

Seurassa on tilaa erilaisuudelle

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt on arka ja paljolti käsittelemätön aihe urheilussa. Hyvässä seurassa asioista puhutaan asiallisesti huhujen ja salailun sijaan. Kaikilla tulisi olla oikeus kertoa tai jättää kertomatta seksuaalisesta suuntautumisesta. Tärkeämpää on, että yhteisö sallii erilaisten ihmisten mukanaolon.

3. Arvostetaan lasten ja nuorten kasvua

Ringette kuten urheilu yleensä on yksi tärkeä kasvuympäristön osa perheen, koulun ja kaverien rinnalla. Lapselle ja nuorelle urheilu on iloa, leikkiä, oppimista, kavereita ja vastapainoa koulutyölle. Se on arvokas osa kasvua ja kehittää parhaimmillaan henkistä ja fyysistä hyvinvointia, tunteiden käsittelytaitoja, sosiaalisia taitoja ja kykyä ottaa vastuuta.

Liikunnalla on entistä tärkeämpi merkitys lasten ja nuorten terveydelle. Liikuntataidot opitaan ja elinikäisten terveyden perusta luodaan lapsuudessa.

Kilpailu ja harjoittelu tulee suhteuttaa kasvuun

Kilpailu ja harjoittelu tulee suhteuttaa lapsen ja nuoren kasvuun ja kehitysvaiheisiin. Ringeten kilpailusuosituksissa ja Urheilijan polussa on linjattu, minkälainen harjoittelu- ja kilpailutoiminta soveltuu eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Ne eivät ole eivätkä saa olla kopioita aikuisten harjoittelusta ja kilpailuista.

Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus löytää pelipaikka omien tavoitteidensa ja motiiviansa mukaan. Lasten ringetessä jokaisen lapsen oikeus osallistua ja saada peliaikaa on varmistettu kilpailusäännöillä. Nuorille ringeten pelaajille olisi tarjottava mahdollisuus valita myös kevyempi harrastusvaihtoehto tavoitteellisemmän kilpailemisen lisäksi.

Jokaisen lapsen tulee kokea olevansa tärkeä. Lasten ja nuorten joukkueissa on hyvä olla riittävästi tekijöitä ja joukkueilla on riittävästi valmentajia. Näin varmistetaan kaikkien lasten huomiointi ja kannustus sekä palautteen anto harjoituksissa ja peleissä.

Millainen kannustaja sinä olet?

Lasten kanssa toimivat aikuiset (valmentajat, vanhemmat jne.) vaikuttavat ratkaisevasti lasten kilpailemisen ilmapiiriin. Lasten kilpailut ovat lasten oma juttu, ei aikuisten tunteiden temmelyskenttä.

Ottelu päättyy useimmiten aina jonkun voittoon ja toisen häviöön. Lapsen suorituksen liiallinen jälkipuinti ja arvostelu ovat lapsen kiusaamista. **Aikuisilla ei ole oikeutta siirtää omaa pettymystään ja kiihtymystään lapsen tai nuoren kannettavaksi.** Aikuisen tehtävä on kannustaa sekä tarjota lohdutusta ja rauhoitusta lapsen tunteiden käsittelyn avuksi.

Millaisia tunteita lapsen ottelun seuraaminen minussa herättää?

Mitä palautetta annan ja miten lapselle tämän suorituksesta?

Mitä palautetta annan ja miten lapsille joukkueen suorituksesta pelissä ja pelin jälkeen?

Lapsen kehitys on yksilöllistä ja taitojen kehitys voittoja tärkeämpää

Kaikilla mukana olevilla on oikeus ja mahdollisuus valmennukseen taitotasosta ja tavoitteista riippumatta. Urheiluseuratoiminnan luonteeseen kuuluu, että ryhmissä on eritasoisia lapsia. Jokaisen lapsen ja nuoren fyysinen kehitys tapahtuu yksilöllisesti. Lasten kilpailutulosten perusteella on mahdotonta ennustaa, kenestä mahdollisesti tulee huippu-urheilija. Kehitystä sävyttävät pyrhdykset sekä harjoittelun ja ympäristön vaikutukset.

Monipuolisten liikunta- ja ringettetaitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittäminen ovat alle 14-vuotiaille voittojen ja tulosten tavoittelua tärkeämpää. Toiminnan toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että jokaisen lapsen suoritusta verrattaisiin ensisijaisesti hänen omaan aiempaan suoritukseen. Jokainen ringeten parissa tapahtuva liikuntasuoritus on yhtä arvokas.

Pelissäännöistä sovitaan yhdessä valmentajien, vanhempien ja lasten kesken

Pelissäännöistä yhdessä sopiminen on ringeten tapa edistää keskustelua siitä, millaista on hyvä lasten ja nuorten ringette. Kauden alussa järjestetään joukkueen vanhemmille ja lapsille erilliset pelisääntökeskustelut, joissa sovitaan yhteisesti toiminnan tavoitteet ja säännöt. Joukkueen pelissäännöistä sopiminen on ehto aluesarjaan osallistumiselle G-C -junioreissa.

4. Edistetään terveyttä ja turvallisuutta

Jokaisen urheilijan terveys ja turvallisuus menevät suorituksen edelle ja niitä ei saa missään tapauksessa vaarantaa. Yksilön terveys on urheilumenestyksen perusta.

Ringettejoukkueen joukkueenjohtajan kertomaa

Pelaaja loukkasi polvensa SM-sarjassa. Joukkueen vastuvalmentajan kanssa sovittiin polvensa loukkanneen pelaajan menemisestä heti leikkaukseen, kun leikkausaika tulee vaikka kausi oli kesken ja pelaaja olisi pystynyt peleissä pelaamaan. Näin vältyttiin riskiltä, että vamma olisi pahentunut.

Ensiaputaitoja ylläpitämällä saamme seuratoiminnan aikana tapahtuvien tapaturmien ja loukkaantumisten seuraukset pidettyä mahdollisimman pieninä. **Ainakin yhdellä joukkueen toimihenkilöllä on hyvä olla ensiapukoulutus.** Jokaisessa seuran järjestämässä harjoituksessa tulisi olla paikalla kaksi täysi-ikäistä henkilöä mahdollisen ennalta arvaamattoman tilanteen varalta.

Seuran tehtävä on huolehtia, että kaikilla mukana olevilla on **asianmukainen vakuutusturva** joko kilpailuluvan tai henkilökohtaisen vakuutuksen kautta. Seuran on huolehdittava vakuutusturvasta myös seuran järjestämässä yleisölle avoimissa tapahtumissa esim. lajinlevitystapahtumissa.

Seurassa sovitaan päihdepelissäännöistä

Päihteiden vastuukäyttö näkyy päihteettömyytenä kaikissa seuran lasten ja nuorten tapahtumissa. Alkoholista ei tarjota alle 18-vuotiaille suunnatuissa tilaisuuksissa ja aikuisille suunnatuissa tilaisuuksissa sen tarjoilu on vähäistä ja harkittua.

Seurassa sovitaan päihdepelissäännöt ainakin, kun joukkue lähtee pelimatalle tai leirille ja joukkueessa on alle 18-vuotiaita osallistujia ja kun seura järjestää yhteisen tapahtuman koko seuralle kuten kauden päätöstapahtuman tai vuosijuhlan.

Hyviä toimintatapoja päihdepelissääntöjen sopimiseksi:

- Kootaan matkalle tai leirille lähtijät yhteen ennen lähtöä ja sovitaan asiasta.
- Sovitaan kauden alussa ohjaajien kesken päihdepelissäännöt, joita noudatetaan koko kauden
- Sovitaan lasten vanhempien kanssa päihdepelissäännöt ja tupakointitavat.

Muutamia hyviä toimintamalleja:

- Kukaan matkalle osallistuva ei käytä alkoholia.
- Seuran asu päällä ei nautita alkoholia.
- Turnauksen tai leirin aikana ei esiinny tupakointia tai nuuskan käyttöä.
- Lasten tai nuorten ohjaajana, ei nautita lainkaan alkoholia, edes ruokajuomana.
- Lasten ja nuorten harjoituksien, pelien ja turnauksien yhteydessä ei tupakoida, nuuskata eikä nautita alkoholia.

5. Seuralla on selkeät toimintatavat ja seuran viestintä on avointa

Seuran viestintä toiminnasta ja päätöksenteosta on avointa ja ajankohtaista. Seuran toiminnasta on mahdollista antaa palautetta ja seura arvioi toimintaansa säännöllisesti. **Seuralla on kirjatut toimintaohjeet**, josta löytyy muun muassa toiminnan arvot, tavoitteet ja tehtävät. Seura huolehtii myös, että seuran viralliset säännöt ovat ajan tasalla.

Onko seuran säännöissä määritelty, milloin seuralla on oikeus erottaa jäsen tai asettaa esim. epäasiallisesti toiminut toimihenkilö, pelaaja tai valmentaja toimitsijakieltoon?

Hyvin organisoidussa seurassa **toimijoiden roolit on määritelty ja tärkeimpiin tehtäviin on nimetty vastuuhenkilöt**. Tehtäviä ja vastuita on hyvä jakaa monen toimijan kesken, jotta vältetään yksittäisten toimijoiden ylikuormittumiselta.

Laadukkaasti toimivassa seurassa valmentajille ja muille **seuran toimijoille tarjotaan mahdollisuutta kouluttamiseen ja oman osaamisen kehittämiseen**.

Päätöksenteko seurassa on oikeudenmukaista ja demokraattista. Toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä **huomioidaan mahdollisimman moniarvoisesti eri osapuolien (pelaajat, vanhemmat, eri-ikäiset, valmentajat jne.) näkemyksiä**. Myös nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa omaan ja seuran toimintaan.

Seuratoimijoiden **kiittäminen ja palkitseminen** kuuluvat seuran toimintakulttuuriin. Seuroissa palkitaan pelaajien lisäksi myös valmentajia ja muita seuratoimijoita. Kiittämistä on myös Suomen Ringetteliiton tai muiden urheilujärjestöjen ansiomerkkien hakemisesta huolehtiminen.

Pelaajarekrytointi

Jokainen seura haluaa seuraansa lisää pelaajia. Myös laadukas seuratoiminta vetää puoleensa uusia lajin harrastajia. Oikeanlainen pelaajarekrytointi, kuten ringettekoulumainokset ja avoin ilmoitus seuran nettisivuilla ovat normaalia seuratoimintaa. Vääränlainen pelaajarekrytointi toisesta seurasta omaan seuraan voi sen sijaan pahimmallaan johtaa toisen ringetteseuran toiminnan loppumiseen ja muutaman sinne jääneen pelaajan harrastuksen loppumiseen, kun joukkuetta ei saada enää kasaan. Myös ylisuurten joukkueiden muodostaminen on haitaksi pelaajille, jotka eivät kauden aikana juuri ollenkaan pääse pelaamaan. Tämä ei ole ringeten eikä yksittäisen pelaajan etu.

Tiettyihin pelaajiin kohdistuvaa rekrytointia toisesta seurasta omaan seuraan eli värväämistä ei tehdä alle 15 -vuotiaiden pelaajien osalta. Kun kyseessä on 15 - 18 -vuotias pelaaja, pelaajasiirto asiassa edetään vanhemman kautta. Pelaajahankinnoissa kunnioitetaan pelaajien ja joukkueiden käynnissä olevaa sarjakautta.

Suosittelavaa on, että seurassa on nimetyt henkilöt, joiden kautta kaikki pelaajarekrytoinnit hoidetaan keskitetysti. Tällä myös varmistetaan, että seuran sisäisiä pelaajasiirtoja ei tehdä vastoin seuran omia sisäisiä pelisääntöjä.

6. Tehdään ympäristöä säästäviä valintoja

Seuran tapahtumat suunnitellaan mahdollisimman vähän ympäristöä rasittaviksi. Ympäristöä säästäviä valintoja tehdään seurassa esimerkiksi liikkumisessa harjoituksiin ja peleihin, peseytymisessä, varusteiden kierrätyksessä ja huollossa sekä ruokailussa pelimatkoilla. **Hyviä, luontoa säästäviä toimintatapoja ovat mm. seuran oma varustepörssi ja yhdessä organisoidut kimppakyydit** niin päivittäisiin harjoituksiin kuin pelimatkoille.

Edellyttääkö harjoituksiin kulkeminen matkustamista autolla ja jos edellyttää, niin montako henkeä kulkee samalla kyydillä? Milloin linja-auto on vähiten ympäristöä saastuttava vaihtoehto pelimatkoilla?

Mietikö urheiluvälinettä ostaessasi sen ympäristövaikutuksia? Korjautatko vioittuneita tai kuluneita varustuksia? Kierrätätkö käytetyt, mutta toimintakuntoiset varusteet? Hankitko itse varusteita käytettynä?

Ringetteseura järjesti yhdessä ongelmajätteitä vastaanottavan yrityksen kanssa ongelmajätteiden keräyspisteen jäähallin parkkipaikalle. Seura toimi jätteiden vastaanottajana ja firma vei jätteet pois ja huolehti niiden jälkikäsittelystä.